

ANALIZA ISTRAŽIVANJA STAVOVA I NAVIKA GRAĐANA U VEZI SA JEDNOKRATNOM PLASTIKOM

PREGLED

NAJVAŽNIJIH

ZAKLJUČAKA

99,7%

ispitanika smatra da je upotreba jednokratne plastike problematična po životnu sredinu i zdravlje ljudi.

Najveći pojedinačni problemi povezani sa upotrebom jednokratne plastike:

- Mikroplastika ulazi u lanac ishrane svih živih bića (52,96%)
- Dugačak period razgradnje (40,53%)
- Uticaj na zdravlje ljudi (23,67%)

samo 0,3%

ispitanika smatra da plastika nije problem.

Tri najzastupljenije vrste jednokratne plastične ambalaže u domaćinstvima u Srbiji su:

- PET boce (81,46%)
- Plastične kese (82,35%) i
- Plastične kutije za namirnice na meru (52,47%)

10%

ispitanika poseduje sve problematične vrste jednokratne plastike

manje od

1%

ispitanika uspešno izbegava jednokratnu plastiku.

Svaki četvrti

ispitanik je upoznat sa tim da se ne mogu reciklirati svi tipovi plastike.

više od 60%

ispitanika navodi da bi redovno odvajali plastični otpad za reciklažu kada bi bili sigurni da se otpad zaista reciklira.

Zabrinjavajući je nedostatak poverenja u postojeće sisteme za odlaganje plastike za reciklažu koji negativno utiče na motivaciju građana.

PLASTIČNE KESE

**SKORO
95%**

ispitanika se u potpunosti ili delimično slaže sa stavom da im nije problem da koriste alternativu plastičnim kesama.

45% je potvrdilo da **uvek nosi ceger** kada krene u kupovinu

9 od 10 građana

koji ne nose uvek ceger, je prijavilo i da „redovno“ zaboravi da ponese ceger.

Kao sredstvo motivacije za prevazilaženje navedene „zaboravnosti“ u nošenju cegera, izdvojili su se odgovori:

- Kada bi me neko podsećao (53,41%) i
- Kada bi poskupele plastične kese u radnji (23,84%)

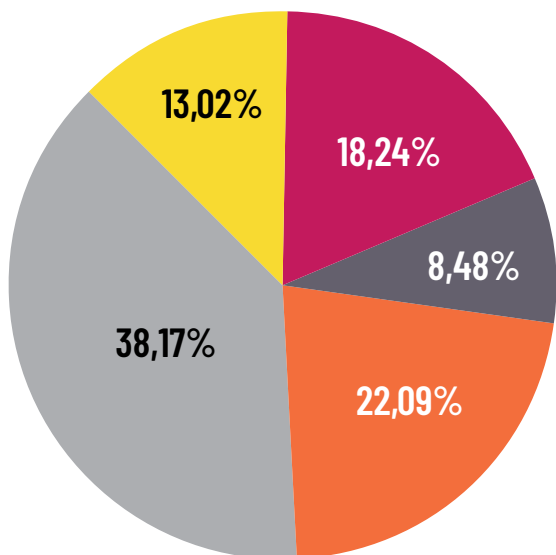
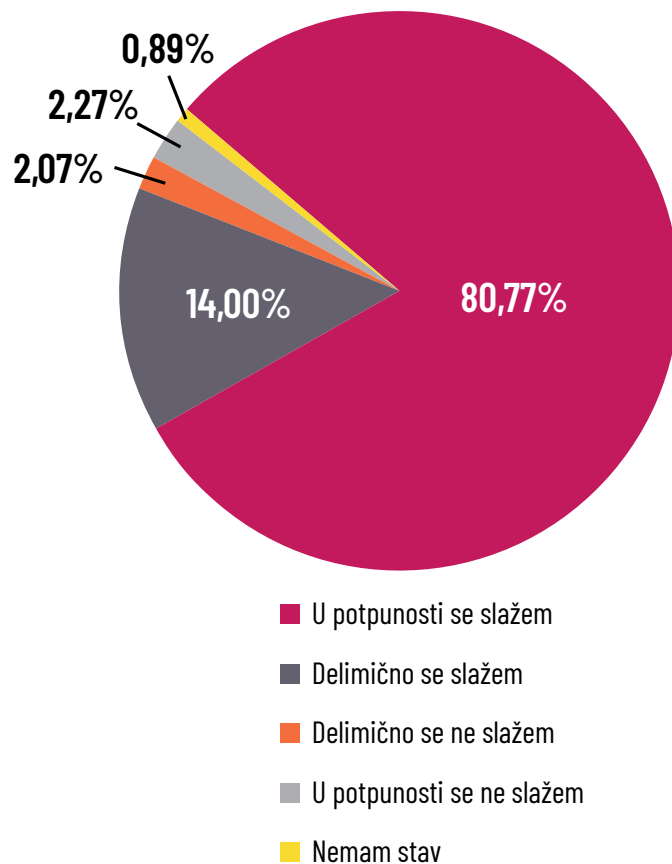
Više od polovine ispitanika (56,31%) zna da kese koje se prodaju u Srbiji nisu biorazgradive.

Istovremeno, svaki četvrti ispitanik ne zna odgovor na ovo pitanje, dok samo skoro 1/5 ispitanika smatra da su kese koje se prodaju u Srbiju biorazgradive.

DEPOZITNI SISTEM

Gotovo 95%

građana u potpunosti ili delimično podržava uvođenje depozitnog sistema i smatra ga poželjnim rešenjem za smanjenje količina PET ambalaže.

- Ne više od 5 dinara
- Od 6 do 8 dinara
- Od 8 do 10 dinara
- Preko 10 dinara
- Nešto drugo (upisati)

Skoro 40%

ispitanika smatra da visina depozita koja bi bila dovoljna da ih motiviše da vraćaju jednokratnu ambalažu bi trebalo da bude više od 10 dinara.

PREDLOZI GRAĐANA

ZA BRZO REŠAVANJE PROBLEMA OTPADA OD PLASTIKE

Više kontejnera

Ovo je odgovor koji su naši ispitanici najčešće davali. Nedostatak infrastrukture se neumitno provlači kroz gotovo svaki istraživački korak, te možemo zaključiti da je građanima potrebna veća dostupnost kontejnera za odlaganje plastike, kao i drugog reciklabilnog otpada.

Edukacija, informisanje, podizanje svesti

Ova tri odgovora se takođe ponavljaju veoma često, zbirno, gotovo kao i prethodni odgovor. Sve tri aktivnosti se smatraju kao poželjne od strane ispitanika i obuhvataju različite ciljne grupe od najmlađih članova društva i školskog sistema do najšire javnosti. Potrebno je unaprediti informisanje svih ciljnih grupa, kako bi problem plastike i jednokratne ambalaže bio što jasniji i vidljiviji.

Depozitni sistem, reciklomati, kaucija

Veliki broj ispitanika prepoznaje potrebu za uspostavljanjem depozitnog sistema za plastičnu ambalažu kroz sva tri terminološka oblika. Bez obzira na to kako je formulisano, jasno je da su građani u izvesnoj meri upoznati sa ovim sistemom i da ga smatraju kao poželjno rešenje koje se može brzo primeniti.

Zabrana jednokratne plastike i plastičnih kesa

Zabrana je jedan od odgovora koji se sve vreme provlači kroz odgovore naših ispitanika. Iako zabrana jednokratne plastike nije rešenje koje se može implementirati u kratkom roku bez odgovarajućih alternativa, svakako ukazuje na raspoloženje građana i njihovu značajnu podršku borbi protiv jednokratne plastike. S druge strane, zabrana (ili destimulacija proizvodnje i upotrebe) plastičnih kesa je već nešto realnija opcija koja se može primeniti brže, ali je neophodno uneti promene u zakonodavna rešenja koja bi regulisala ovu oblast na nedvosmislen način.

Zakoni, kazne i porez na plastiku

Izostanak zakonodavnih rešenja koja uspostavljaju smanjenje upotrebe plastike, oporezivanje plastike koja ne može da se reciklira ili ponovo upotrebi i oštrija kaznena politika za subjekte i pojedince koji ne poštuju zakone u ovoj oblasti su najvažnije poluge za borbu protiv jednokratne plastike prema mišljenju velikog broja ispitanika.

Alternative (cegeri, torbe, višekratne vrećice)

Alternative jednokratnoj plastici, kao poseban skup odgovora, ponudio je najrazličitija rešenja – od upotrebe cegera, torbi i vrećica za višekratnu upotrebu, preko vraćanja staklene ambalaže umesto PET boca, do ulaganja u razvoj domaćih alternativnih rešenja.

Preuzmite kompletnu Analizu istraživanja stavova i navika građana u vezi sa jednokratnom plastikom.

Istraživanje je sprovedeno u junu 2022. godine i u njemu je učestvovalo 1014 ispitanika iz cele Srbije.

Ova publikacija je nastala u okviru projekta Beogradske otvorene škole „Zeleni inkubator“, koji se sprovodi uz finansijsku podršku Evropske unije i Fondacije Fridrih Ebert. Stavovi i mišljenja autora izneti u ovoj publikaciji ne predstavljaju zvanične stavove Evropske unije, Fondacije Fridrih Ebert ni Beogradske otvorene škole, i za njih je isključivo odgovoran autor.

